శ్రీరస్తు

సద్జ్ఞాననిలయంబును సుజనమనోరంజనంబును
అజ్ఞానతిమిరభాస్కరోదయంబును నగు

వేంకటేశ్వర శతకము.

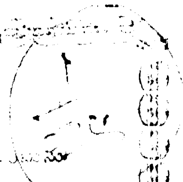
సుకవిజనమనోరంజనుండగు గింతల సుబ్బయ్య
యనెడు కవిచే రచియింపబడి

సత్కవిశిఖామణియును విద్వద్గంభీరుండును
ఆంధ్రసంస్కృతాభిజ్ఞుండును నగు
గరిమెళ్ల వేంకయార్యులవలన
లేఖకప్రమాదజనితవిరుద్ధయతిగణప్రాసాదిదోష
రాహిత్యంబుగ పరిష్కరింపబడి

సిద్ధవటీపురనివాసులగు రాజశ్రీ
బసెట్టి నాగయ్యగారి సుపుత్రులగు
సుబ్బయాఖ్యులవలన
ప్రేరితంబై

తిరుపతి పుండరీక నిలయ ముద్రాక్షరశాలయందు
అచ్చుకూర్పించి ప్రచురింపంబడియె.
యిది మూడవ కూర్పు. ప్రతులు 500.

1918 సంవత్సరం,

శ్రీ రస్తు

[illegible]

[illegible]

శ్రీ వేంకటేశ్వర శతకము.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

సుబ్బరామాఖ్యుల వలన

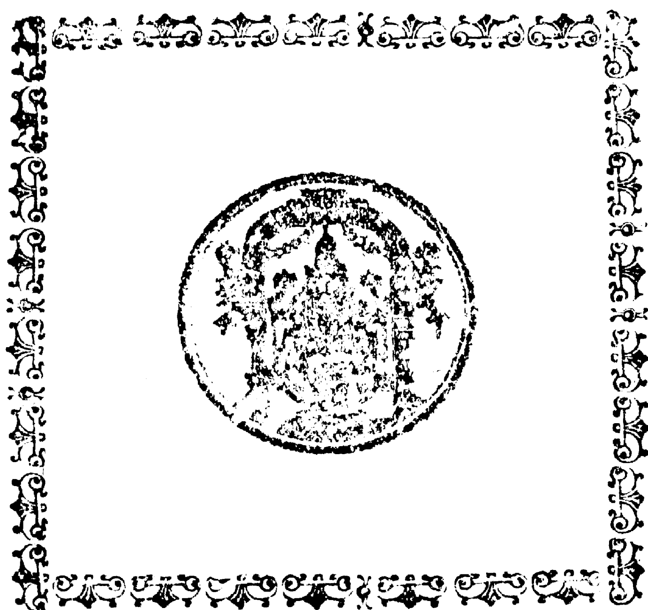
ప్రకటితము.

తిరుపతి [illegible] నిలయ ముద్రాక్షరశాలయందు

[illegible] ప్రకటింపబడినది.

[illegible] 500.

1918 [illegible]

శ్రీరస్తు.

శ్రీ వేంకటేశ్వర శతకము.

ఉ॥ శ్రీమహిళామణీస్తనవిశిష్టమృగీమదగంధసారచ।
ర్చామహితోరువక్షనవసారసపత్రనిభాయతాక్షసు।
త్రాముఖామరస్తుతివిరాజితదివ్యకటాక్షనామదిక్।
వేమరు గొల్తునిన్ గడప నిత్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా ॥ 1

చ॥ గరుడతురంగ దుష్టజన గర్వవిభంగ విశిష్ట...ష।
స్ఫురితతమఃపతంగపతి పూర్ణ...పాకలిశాంతరంగ।
నిర్జరపరిపంథిఘోరరణరంగవికృంభితాంగమానిహ్వా।
త్సరసిజబృంగ యో కడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా ॥ 2

ఉ॥ కుండలరత్నరుక్ప్రసభకోమలగండప్రచండభండనో
ద్దండవిరోధిమండలవిదారణశౌండవిశాలకాండసూ।
త్రాండలసన్నిభోపలయరాజితభూరిభుజాప్రకాండబ్ర।
...డపిచండ యో కడప మాన్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా. 3

ఉ॥ ...పయోవిహారకలుషస్ఫురదద్రిశతారసాధుస।
...రపనూత్నరత్నఘృణిదంతురకాంచనదివ్యహారకే
యూరపటీరతారతుహినోత్కరభాసురకీర్తిపూరసం
సారవిదూర యో కడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా. 4।

ఉ॥ కాంచనవేలవైచియు కాననపాపకకేలి...।
దంచితకేలమానిసము దాయకృతస్తుతిఖేలరత్నరు।
క్పాంచదుదారభూష...మహాత్ములసిలకొత్తన
స్త్రాంచదయాలయో కడప ...పురీశ్వర వేంకటేశ్వరా ॥ 5

ఉ॥ కామజిదబ్జసంభవని కామను తామితధామసంగర।
స్థేమతిపస్విజాతసము దీర్ణఫలోన్ముఖసీమ శ్రీపరం।
ధామదురంతకల్మషవి దారణనామవిచిత్రవిక్రమో
ద్దామరమాధిపా కడప ధన్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 6.

చ॥ కమలదళాయతాక్షగిరి కందరగేహావసద్విపక్షదు।
ర్దమవిపదబ్ధిని స్తరణ దక్షనతావనదీక్షసత్ప్రభా।
క్రమితదిగంతకాన్తుభవి రాజితవక్షులసత్తితీక్షుస
త్తమపరిరక్షణైక కడపధన్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 7.

ఉ॥ ధారుణికర్త్రసంచరణ దైత్యగణాళిసమీరణాసుధా।
పారణచారణప్రవణ భక్తపరాయణసర్వదాజగ।
త్కారణకుంభదాభరణ ధాత్రిసురాదరణప్రచారణా।
శ్రీరమణీవరా కడప సేవ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 8.

చ॥ అతులితశబరౌష్ఠవము సర్పనిగుంభనముల్ రసలబలం।
స్కృతిగుణముల్ తలంపకకృతుల్ రచియించిపుంస్త్వభా
రతులనవస్త్రకోకిలనపు రాతనసత్కవులల్ నుతింతుమ
త్కృతిపరిశుద్ధికై కడప దివ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా 9.

ఉ॥ శ్రీకరకృష్ణదేవకృప జెందన శృంగిరిమొల్లె వెంకయ।
ప్రాకటసత్కవీంద్రగురు పాదసరోరుహసేవనంబుచే।
నే కవితానిరూఢిజని యింపగపద్యముల్ రచించితి।
న్గైకొనుమప్పకే కడప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా.10.

చ॥ సురచిరమూర్తియాం కడపసుద్ధనువర్ణవినుంత భామున్నై।
సరసినిబుగ్గకాల్వనిర జానవిమైవెంసప్ఫు [illegible]

పరతరభక్తకోటులయి యొప్పగ శ్రీయలమేలుమంగతో
స్థిరముగనిచ్చతో కడప దివ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥11.

చ॥ సరసిరుహాక్షనీచరణ పావనపూజయొనర్పఁగోరిసు
స్థిరతరబుద్ధివాగ్వ్యయవిచిత్రమహోత్పలచంపకంబులన్ ।
సరసపుగ సంఘటించితికృపామతి గైకొనినన్ను బ్రోవవే।
పరమమునిస్తుతా కడప పట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా॥12॥

చ॥ నిరుపమవైఖరీసురము నిప్రకరంబులు నేరిరన్ననీ
చరణయుగార్చనల్ సలుపఁజాలుదు రేధరనున్నతాంగుడౌ
పురుషునికిందరానిఫలముల్ మరిగుజ్జునకెట్లులభ్యమౌ।
పరమమునిసుతా కడప పట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా॥13॥

ఉ॥ మించిననేడికాయలగుమించఁబలెన్ బ్రకోటిరోమకూపమం
దంచితలీలఁ బంకజభవాండసమూహములున్న నిన్ను నే।
సించుకమూర్తివాడనుతియించఁగనేర్తునె బ్రహ్మరుద్రవా।
క్సంచయమున్నతా కడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥14

ఉ॥ సారములేనిదైన బహువిచారనిమగ్నమునైన నాముఖ్యాసం
సారములోని ముఱుంగునను సారెకు బ్రోవుమటంచు వేడితిన్।
పారముఁ జేర్చు జాలును సుపంబగనీకరుణాప్తినన్నుర
క్షారణజూడు మోకడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥15

ఉ॥ కంటకుఁడంగ దర్పుఁడన ఖర్వమదాతిశయుండనైననా।
కంటివి రాత్రిఁ బగలి గాని లేదు దయాబ్ధివీవునా।
వంటికృతఘ్నుఁ బ్రోచినయ వారితకీర్తి ఘటిల్లు నన్ను నీ
వుంటుగ నేలుమో కడప పట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా॥16।

ఉ॥ జడియు దుష్కృతౌఘములు సల్పితిమిక్కిలి క్రూరకర్మముల్।
కడ నవిశేషసంగతిని యువతి కాంక్షలజిక్కితిదుష్టచిత్తుడన్।
న్నడపకనామవరము నె న్నగ్గొనరింపక బ్రోవుశాంతుడేయు
గొడుకునుబోలిబ్రోవకడప సూత్నపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా

చ॥ పుడమిని బుద్ధిదంబుగ క్రియ పుట్టుచుగిట్టుచునుండ లేకనే।
జడిసితనేకభంగులను సన్నుతిచేసితిపుట్టుచావుచో।
వ్వడరిక్కపారసంబరడి భవ్యమహౌషధమిచ్చికావవే
తడయక బ్రోవుకొండలగడప ధన్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా

చ॥ సరసులతో యముల్ విడిచి చాతకముక్ ఘనవారిగోరుతా
గు నరవరుల్ జపాతమున కాలిని భంగి భవత్పదాబ్జమా।
ధురిపకనాడి నేను భవ దుర్భరవారిధి దెల్పి తింకస।
త్వరముగ బ్రోవవే కడప ధన్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥19

ఉ॥ భూరినిదాఘతప్తుడగు పూరుషుకేలజలంబు ... సం
సారదవానలార్తులను చాలతపించినవారి సదయో।
దారసుధారసార్ద్రిసలిత త్పదమందుబున దేల్చికావవే।
కారుణికోత్తమా కడప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥20

ఉ॥ ఆరియుపేనరక్షకుడ వంచునుదుస్తరఘోరపాపసం।
హారివటంచు మేలు బిరుదావళిజెందనసేకునిప్పుడా
పేరు బాలంగనే మొనను పేదనుపాతకు బ్రోవకున్నిల
క్ష్మీరమణీశ్వరా కడప శ్రేవ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 21.

చ॥ రణజవిభీషణుల్ రిపుదరంబుననిక్ శరణంచుపాదముల్
దవిలినమున్నుగ్రానికపి దానవరాజ్యములిచ్చి తెల్లవా

సవనుతరావణాదులని జచ్చెదరంచు దలంగి కాదయో
యవితథవిక్రమా కడప యాదిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 22

చ॥ ఉరుబలశాలి హేమకశిపూన్నతవక్షఁ జించుచునప్పుడున్।
మురుప్రగల్భకిన్ మృదుకపోలములన్ మృగనాభి వ్రాయుచో
ఖరనఖరత్వమై ఖరినఖంబులచేరి పృభక్తకోటికే।
ర్వరచుటగాదె యో కడప పట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా॥ 23.

చ॥ సదమలరత్ననూపురల సచ్ఛవిభాసితదిక్తతుల్ భవ।
త్పదములు భక్తకోటివిపదాధికసస్యహరంపరానటీ।
సదములు నిత్యసౌఖ్యకల నాప్రతిపాదకమైనముక్తికా।
స్పదములుగావె యో కడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా 24.

చ॥ హరియని భక్తిచేనుడివి నంతనె ప్రోచుని నుందలంపకన్।
పరసులలో భజిత్తులవి నేరక హీనులదుర్మదాంధులన్।
గురిగానితమ్ము ప్రోతురని గొల్చెదరీనరులెంత వెఱ్ఱులో।
పరమమునిస్తుతా కడప పట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా॥ 25.

చ॥ వివిధసుకర్మదుష్కృతవివేకములుంగలిగుంటజేసియి।
య్యవనిజనించుజంతువుల యందు నరుండు వరిష్ఠుడట్టివా।
డవిరళబుద్ధిమై గురుకటాక్షముచే తెలివొందకున్న మా।
నవపశువౌగదా కడప నవ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 26.

ఉ॥ దుర్మదుడై నరాధముడు తొల్లిటజన్మములందు జేయుదు।
ష్కర్మము సత్కథాశ్రవణ కాంక్షలకుంజననీదు దానమున్।
ధర్మము సేయనీదు సతతంబు హరిందలపంగనీదు న।
న్మర్మమదెట్టిదో కడప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 27

ఉ। తనుజకళత్రబంధుజన తాబహుకచ్ఛపమచ్ఛసంతతిం।
ఘనతనుతాపభంగమద కర్దమవిస్మయశైవలోన్నతిం।
దనరినసంసృతీజలధి దాటెడునావభవత్కటాక్షమే।
ఘనముగు గాదెయోకడప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥28

ఉ॥ కీటకకోడినాడితతి కీకసపూరితమైన దేహముం।
గాటికిగానిదీననొక కార్యము లేదని యెంచ లేకనే।
నాటకమోహబుద్ధివిడ నాడకమానవు డెంతయుం జెడుం।
పాటకుచేలదోకడప యాదిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 29.

చ॥ అనయము నమ్మదింబెనుగు లాడుదురాశలుపీడబెట్టగా।
తనపరుగెత్తుటల్ సరులు దైవమొసంగక గల్గబోవుధా।
వనమొగికారణంబనిన శ్వానమునిల్వక బారుచుండియు।
ధనమును గాంచనోకడప ధన్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥30

ఉ॥ తానుభుజించునట్టిదిగ దాయిహసౌఖ్యమునిర్మలాత్మకై
దానముసీశ్వరార్పణవి ధానమొనర్చిన దేవపరంబు నీ।
దానికిగాని ద్రవ్యమువ్య ధాసమకూరచియిందునందుదు
ర్జానవుడై చెడుంగడప మంజుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 31.

ఉ॥అక్షులుమూయుచుం దెరచు చంగములం దెలిబూదిబూసి
రుద్రాక్షలుకావిగుడ్డలును దాల్చిమదిన్ ధనకాంక్షమీరగా।
భిక్షులకై జరించుచును పెద్దలమంచనిబల్కు బూటకుల్।
రాక్షసులేకదాకడప రమ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 32.

చ॥గురితగులంగ లేనిశర కోటులు నేయగ నేలదా కెడున్।
శరమొకటైనచాలునుమృషాబహు వేషములూను బాంబికుల్

గురులన నేలతన్నుగను గోప్యము దెల్పెడు సద్గురుండు నా
కృరుడతడీవడమోకడప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥33

ఉ॥ అంటునబుట్టుచుండివరు లంటుసకోరసిలంగ నేలదా
నంటినసంటుగానిమరి యంటకయుండిననంటుదంచుమ
య్యంటులుబాసినంబిదప నంటుదొలంగును రేల్ బగళ్లని
న్నంటసహాయకోకడప యాదిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 34

ఉ॥ కానలకేగనేమిగిరి కందరసీమవసించ నేమిగం
గానదిలోన గ్రుంకులిడ గల్గిన నేమినిమీలితాక్షుడై
ధ్యానముసేయనేమివృథ యాగదభావము లేకయుండినం
గానవినోదయోకడప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥35

ఉ॥ పెద్దలయొద్ద జేరిప్రియ భృత్యునిమాడ్కి నటించివారిదీ
హృద్దయనాత్మతత్వవిధ మంతయు నేరిచి బ్రహ్మనిష్ఠుడై
శ్రద్ధననింద్రియాదులతి రస్కృతిజేసినవాడె ధన్యుడు
ద్యద్దురితాపహాకడప ధన్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥36

ఉ॥ స్నానము సంధ్యయుం జపము సద్గురుసేవయు దేవపూజయుం
దానము ధర్మసంస్థితియు దారగుణంబును సత్యవాక్యముం
మానకభూతకోటులస మంబుగ జూచెడివాడు బోల్పని
ష్ఠానియతుండనంగడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥37

చ॥ శమదమముల్ వహించికడు శాంతము బూనినరుండు హృత్స
రోజమునభవత్పదాబ్జములు సంఘటియించి మనంబునిశ్చల
క్రమమునజేసి పయితి రంబుగదృష్టి యిడంగృతార్థుడౌ
కమలదళేక్షణా కడప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 38.

చ॥ ఒడలసమస్తభూషణము లుండిగళంబున తాళిలేనియా
పడతుకబోలెమానవుడు ప్రాభవవిద్యలనెల్ల నేర్చియుం
గడువడిబ్రహ్మవిద్యరుచి గాననివాడు ప్రకాశమొందడీ
పుడమితలంబునంగడప పుణ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥39

ఉ॥ విశ్వమునీవమైనిఖిల విశ్వముజేయుచువిశ్వసాక్షివై
విశ్వవిమోహినైవెసన విశ్వజవైవెలిలోపలన్ సదా
విశ్వముగల్గువాడవయివెల్గుచునుండెదునీకుమ్రొక్కెదన్
శాశ్వతరూపయోకడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥40.

ఉ॥ మాయనమాయివైగలసి మానుగవిశ్వముజన్మరక్షణా
పాయములొందజేయుచుని బద్ధుడవించుకగాకహారమ
ధ్యాయతసూత్రముంబలెవిహారముసల్పుచునుందువెప్పుడున్
శ్రీయుతవత్సయోకడప సేవ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥41

చ॥ ఘనతరబుద్ధిజూడనవి కారుడవయ్యుసమస్తవస్తువుల్
దనరగనీవమైసువిది తంబుగవెల్గుచునుండుదయ్యకాం
చనముకటయ్యసామ్ములున సంఖ్యములైనవిధంబుగాజగ
జ్జనసుతమూర్తియోకడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥42

చ॥ విమలవివిక్తమైనపృథి వింబటునిశ్చలబుద్ధిమిట్టుప
ల్లములాగి[redacted]నిచోటకమ లన్ఫురదాసనసంస్థితిన్ నూమ
ధ్యమగిళశీర్షముల్ సమవి ధంబుననిక్కిడిదృక్సుముక్కువై
యమరుపయోగనాకడప యాదిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥43

ఉ॥ మానజపంబుసల్పుచునుమానుగవృత్తివిహీనతామ్హాయ
ధ్యానముజేసియుక్రియయ టంచననొప్పడియాత్తపప్రాణమం

భానియఖండచిత్సుఖను ధ్యాప్తిసుఖింపగబోలుయోగిశ్రీ
మానినివల్లభాకడప మంజుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥44॥

చ॥ సలలితరాజయోగమది సాంఖ్యముతారకమున్ సన్మనో
విలయమునాత్రిభంగిప్పృథి న్విలసిల్లు రాజగుహ్యము
జ్జ్వలమగు రాజవిద్యయ నవత్తిలుదానివరించుయోగికిం
ఫలితమయీవెకాకడప భవ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 45

ఉ॥ తారకయోగముం దెలియ తద్దయువానిమనంబుశుద్ధియా
నారయసాంఖ్యసాధనతనాత్మనిరూపణముందునిచ్చలున్
సారముగల్గునట్టియమనస్కము చేననుభూతిగాంచుభా
షారమణార్చితాకడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥46

చ॥ దశవిధనాదముల్ ఘనమృదంగపయోదములట్లుమ్రోయ
గా। ప్రశమితఖేమడై ప్రణవ రమ్యరవంబుహృదంబరంబునన్
విశదతనాలకింపుచును వృత్తిచలింపనివాడునీకృపా
వశుడగుకాదెయోకడప పట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా॥47

చ॥ అక్షరగనాదుబిందుకళలైనయకారముకారమకారముల్
పదం। పడియొకయక్షరంబు ప్రణవంబయిహృత్కమలానఘుం
కై। వడినడిమ్రోయునట్టిప్రణవంబుభవన్మహనీయరూపమై
కడువిలసిల్లునోకడప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 48.

ఉ॥ కుందపయోజకల్పసుమ కోటులకైనడిగాంగవీచికా
బృందములట్లభాస్వరమ రీఢితతింబలెవ్యోమపంచకం
బందువెలుంగుచిక్కళలు హాభవదీయమహావిభూతులై
ఏ లక్షుగదయ్యయోకడప పుణ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥49

ఉ॥ కోటిదివాకరుల్ మరియు కోటిసుధాకరులుందటెల్లతా
కోటులునొక్కచోటతగ గూడినయట్లు త్రికూటమున్ ప్రభా
ధాటివెలుంగుచుండువది తద్దయు గాంచినవాడె మాయనుం
గీటుగదయ్య యోకడప శ్రీకరపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥50

ఉ॥ వాగురలేకదుష్టమృగ వర్గముజిక్కినియట్లు యిందిరయో
ద్వేగమనంబులుంబొగడు వీడునతారకరాజయోగతా
భోగసమాధినొందకవి మూఢతనుండినవాడునీదుసం
యోగమగాంచునేకడప యోగ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥51

ఉ॥ పలలముఖాపదేగనుల శంబుగనే క్రియజిక్కునావిధం
బలవడనాదబిందుకళ లందనుభూతిసుఖింపజేసి యాత్మరం
జిలగనొనర్చి మానసపహ్మా పీఠముల నీరసించువాడెపో
యలఘుమహాత్ముడో కడప యాదిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥52.

ఉ॥ లోపలి చూపుచే వెలిన లోలవిలోచన మొప్పమారుతా
టోపమనోబలేంద్రియ పటుత్వములుం దెగుచో త్రిమండల
స్థాపితదృష్టినెల్లపుడు ధ్యానముచేసినవానికిత్తువు
ద్దీపితముక్తి యోకడప దివ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 53

చ॥ పొలుపుగనాడిచక్రమున బుట్టినడెబ్బదిరెండువేలసం
ఖ్యలుగలవాదులందు ప్రముఖంబులిడాహ్వయపింగళాసుషు
మ్నలువసియించునా త్రితయ మధ్యసుషుమ్నకునంతమందువ
ర్తిలుపరమాత్మ వోకడప దివ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 54.

చ॥ హృదయమునందుబుట్టినవి యేకశతంబగుసూక్ష్మనాడిలిం
పొదవగమందునందొకటి యూర్ధ్వగమైయతిసూక్ష్మనాడియా

నదిగద మోక్షమార్గమని యందురు దానజరించు యోగిసీ
పథమును బొందునో కడప పట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా॥55

చ॥ పురుషహకారముం బ్రకృతి భూరిసకారము గూడిమధ్యమం
దరయత దాత్మకత్వమున నయ్యోనుబిందువుగా నహంసయై
బరిగెను జీవుడాతడువి భాసకుడై తనుదానెరుంగన
క్షరుడగు గాదె యోకడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥56

చ॥ అఖిలమునందు చూడ్కినిడి యాపయి కుండలిమస్తకంబునం
గలువలరేనిమండలము గానలు వొందసుధామయాప్తికే
వలహాతధర్మకాముడగు వాడుపురాంతకుడై వెలుంగుచో
జలజదళేక్షణా కడప చారుపురీశ్వర వెంకటేశ్వరా॥ 57

చ॥ తలపననాదికాలమున దాకొనిచేసిన పుణ్యదుష్కృతా
వళి యును దారుసంహతినివారక బూదియొనర్చు చు మహా
జ్వాలచిదఖండ హేమమయ వహ్ని వెలుంగు హృదంబరంబున
దలవెలుగీవె యోకడప యాశిపురీశ్వర వెంకటేశ్వరా॥ 58

ఉ॥ చేరి యవిద్యచే బొరలు జీవుశాశ్వత దేహమున్నవ
ద్వార పురంబు నొచ్చి సతతంబు మనఃపవనేంద్రియాదులన్
వ్యాప్తజక్కి పంజరపు పక్షిగతిన్ వెడలంగ లేమితత్
త్వారము గానడో కడప పట్టణశోభిత వేంకటేశ్వరా॥ 59.

చ॥ చిరతరహంసరూపుడగు జీవుడు నిత్యము సర్వభూతహృ
త్సరసిజమందు నువ్వులను తైలము దారువునగ్ని బోలివా
విరువెలుగుందదబ్జము నుపీడిననాదవిలీనుడౌ నదే
పరమగు మోక్షమో కడప పట్టణశోభిత వేంకటేశ్వరా 60

చ॥ ఘనతర పూరకంబున వకారము పొందిక జేసి కుంభకం
బున తగ బిందువుం గలసి భూరి సకారము రేచకంబునం
గని తెలియంగ నొప్పు నటు గా తెలివందురు నట్టి తెల్వి దా
నని మెరుగంగ బోల కడప యాదిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥61

ఉ॥ పాలును నీరు నేరుపర పందగ జాలిన హంస భంగి వి
ద్యాలవితాత్ముడై పరమహంస నెరింగిన హంసయోగి యే
వేళ నసార సారముల వివిభజించును నట్టి హంసత
త్త్వాళి విరహాస్యమో కడప యాదిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥62

ఉ॥ అంగము బిందు వంచు హృదయంగతలింగము నాద మంచు లిం
గాంగన సమేత మేకళయ టంచు నెరింగియు తన్ను దాను వే
గంగన తత్త్వమైక్యమగు గా దెబయల్ బయలందు లీనమౌ
రంగున నమూఘవ కడప రమ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా। 63

చ॥ అలవడ స్వభూత హృదయాబ్జములందు మనస్సమీరణం
బులజత గూడి హంసయని పొల్పగి బల్కునతండె నేన నే
సులభపుకీలెరుంగ నదిశూన్యమగు న్నిమిషంబులోనము
క్తులకిది మార్గమో కడప దుర్గపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥64

ఉ॥ ఎప్పుడు నాద బిందు కళ లేకమగుం దగ హంస తోడ బా
గొప్పగ నప్పుడే యణగు నుజ్జ్వల నింద్రియ వాయు చిత్తముల్
కప్పురమంటు జ్వాలగతి గావున నప్పుడ వాతదీపమై
చొప్పడు జీవుడో కడప చోద్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥65

ఉ॥ హంసను కేబగల్ దడప నందు జలింపక నుండు బిందువు
త్తంసద శబ్దాల్ వినబు దర్బలుఘుంటని దాద మొందు నా

శంసితలక్ష్యముల్ గనఁగ జయ్యనినీదగుజ్యోతి వెల్గుబో
కంసవిదారణా కడప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 66

ఉ॥ వారక దుఃఖతాపవిని వారకముం బటురాగరోషనం
హారకమజ్ఞతాదిపరి హారకముం భవవారిరాశిని
స్తారకమాత్మసౌఖ్యదము తారకయోగము వంటిమున్న దే
తారకనామ యో కడప ధన్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా। 67

ఉ॥ తారకయోగమార్గమును తథ్యముగా దెలియంగ లేకదు
ర్వారవచఃప్రవీణతల వాదముసేయుచుఁ బొద్దుబుచ్చెడిన్
వారికి మోక్షమార్గము ధ్రువంబుగ దూరమునైవసించుల
క్ష్మీరమణీశ్వరా కడప సేవ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 68

ఉ॥ అట్టిది యిట్టిదంచుమరి యంతని యింతని బల్కరానిదై
నట్టిది యెద్దియో నదియె నౌగద బ్రహ్మమనిట్టిదంచు దా
గట్టిగ డెందమందు వెదకంజను శైల్యియనంగ రట్టిదే
మట్టులఁ గోరి యో కడప చోద్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 69

ఉ॥ కందువ తోడ మృత్తికను గల్గినయా ఘటశక్తి వేరులే
కందు కుదింభ హేతువయి గన్పడినట్లులనీదు శక్తిని
య్యందిననాదిగా నిలిచి యస్ఫుటమైజగదాదియౌచుస్ఫు
ష్టిందగుగాదె యో కడప సేవ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 70

చ॥ కలయఁగఁ ద్రాడుఁజూచి భుజగంబని శుక్తినిఁ గాంచి వెండియం
చలరి భ్రమించు దేననరు డట్టి భవస్తవనీయమాయఁ బ్రా
జ్ఞులు మదినిన్ను బ్రహ్మముగఁ జూచిన యంత నశానభావమై
తొలగును గాదె యో కడప దుర్గపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 71

చ॥ మొదలును మధ్యముం దుదయు మూడును లేక నెగల్గునట్టిదై
మొదలును మధ్యముం దుదయు మూడును లేక వెలుంగు నిన్ను నీ
మొదలును మధ్యముం దుదయు మూడును గల్గి వసించువానిగా
వదిగద జేయునో కడప యాదిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 72

ఉ॥ సత్తునసత్తుగాక సద సత్తును గాక జగత్తుకెల్లదా
విత్తగు మాయనీ స్థితికి వేరును గాక నభిన్న భిన్న తా
యత్తము గాక యుంటకుమ హాత్ములనిర్వచనీయమండ్రువి
ద్వత్తమవందితా కడప ధన్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 73

చ॥ అరయగ మాయ ద్విధమందుల సత్వగుణప్రధానమై
బరగిన దానియందుదల పర్ణఘటసంగతతోయమందునం
బరమును బోలెనీవు ప్రతి భర్ణ బ్రతిబింబితమైయ మాయికి
స్ఫురణ జెలంగుదో కడప పుణ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 74

ఉ॥ అట్టిభవన్మహామహిమ వైవిలసిల్లెడు మాయ దాటగా
నెట్టిమునీంద్రులైన గిరిజేశసరోజజులైన శక్తులే
గట్టిగ నీకటాక్షము గల్గిన వాడెతరించు పట్టునా
బట్టును వాలుసా కడప పుణ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥75

చ॥ పరమవిశోకమవ్యయము ప్రాప్యమనామయము ప్రత్యక్ష్యము
సురుచిరచిత్సుఖామయము శ్రుత్యుపబృంహితము నిరంజనం
బురుతరమాయ చేదవులకుం డెడు బ్రహ్మమనంగి నొప్పు నీ
చరణములొందెదం గడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 76

చ॥ అణువనుచుర్ మహత్తనుచు నారయగా పరమాణువంచు ని
ర్గుణము గుణాన్వితంబనుచు గొందరు నిన్ను వదింతురిట్లునై

ఫణిగమునింగి భంగిపరి పూర్ణదవంచు నెదుంగజాలమిన్
ఫణిపతిశాయి రామాకదవ పట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా॥77

చ॥ త్రిగుణమయంబునౌ ప్రకృతితే కువజెందిన కాలమందు నిన్
సగుణివటండురా ప్రకృతి చయ్యనవీడిన యథవ్యాఘ్యాత్యలుం
దగనగుణుండవందురయ ధార్థము గానవి కెంచు నీకు తే
వగణిత వైభవాకదవ యాదిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥78

చ॥ అనుఖమ చేతనంబన్నత మైన ప్రపంచము జూచి చేతనం
బుసుఖము సత్యమంచు నతిమూఢులు దల్చుట బ్రహ్మమందు న
మసలక యుండుటన్ ఘృతస మశ్వితదుగ్ధములందు మాధురీ
విసరము పోలికెంగడవ వేట్కపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా 79

ఉ॥ దినకరు తేజముల్ వెలుగ తేరి మనుష్యులు స్వస్వకార్యముల్
గనుకరి జేయు కైవడిత గర్భ భవదీయవికాసమంటినన్
మనములు నింద్రియంబులు సమస్తనిజోచిత కార్యసంచయం
బునవభిమానపూర్వముగ బూని చరించుచునుండు నెప్పుడున్
వనరుహలోచనాకదప పట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా॥80

చ॥ ఒనరమనంబునన్ వెలుగుచున్న చిదాత్మకరూపుడవై
యునయము నిజ స్వవృద్ధివిలయంబుల వర్ణగుణాశ్రమాదులన్
ఘనమగు కర్తృకార్యకరణంబులయందొక డైన గావు గా
మునిజనవందితాకదప ముఖ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥81

ఉ॥ దీపముచే వెలుంగుచును దీర్ణజడంబులు నౌ ఘటాదులు
శ్రీపత కైనదీపము రుచి తెక్కి వెలుంగగజేయునేరన
...వపుని న్నెరుంగసమ్ము దున్న దహంకృతివృక్షనంబు...

దీపకుఁడౌటచేకడప దివ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥82

చ॥ త్రిగుణసమేతయౌ ప్రకృతి తాండగుచుండు పరాపరాఖ్యలం
దగనపరాఖ్యయాసురయు దైవియునయ్యెడునట్టి దైవివి
ద్యగుణల దైవినాసురిని దంటుకతంబున నీశజీవులై
నెగడిరిగాదె యోకడప నిత్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥83

చ॥ తరుడనఁబొప్పు జీవునకు చక్కఁగనీశ్వరసంజ్ఞనొందు నీ
కరయ విభేదముంగలుగ దద్దపుబింబమునందుఁజూడగా
సరి ప్రతిబింబమందునొక చందముగా విభేదమున్నదే
పరమకృపానిధీకడప పట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా॥84

చ॥ ఘటము విభిన్నమైన ఘటగామి విహాయసమాకసంబువం
బటువుగ జెందినట్లు నిరుపాధికమాయి నశ్వరత్వమేగియు
త్కటవిమలాక్షరుండగుచు దద్దయ జీవుడు నిన్ను బొందియు
చ్చటికి కమళ్ళిపోకడవ చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥85

ఉ॥ వేరితలంపులం విడిచి వేసరకెప్పుడు సుప్రసన్నుడై యారి
సిసచ్చిదాత్మకుడసంచుదమొగనువానిచిత్తముఁ
జారితనంత నవ్వాలియు చయ్యన తైలము లేనిదీపముం
బోలిన శ్రీధరాకడప దివ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥86

ఉ॥ కన్నులమూసినం దెరువ గానడుమంచుకలేక నెప్పుడుం
గ్రన్ననసచ్చిదాత్మయు గన్గొనకున్న విమూఢశారదం
గన్నులుమూసినం దెరువ గావెలిలోననమున్నొదిరాకము
దన్నగుచుండుపోకడవ సేవ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥87

చ॥ ఈశ్వరునాత్మనిత్య మేమునరుంగుదుమంచుగర్వమై

స్థితులయి చిత్తనిగ్రహము సేయమి శాంతివిహీనతలేక దు
స్థితివిషయానురాగములఁ జిక్కి వివేకము దక్కి కొందఱ
క్షితి జెడిపోదు రోకడప సేవ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా ॥ 88

చ॥ అలవడ సాంఖ్యతారకము లాత్మగమేకనపూర్వపక్షమై
యలనమనస్కయోగమును నుత్తరకవ్యోమబ్రహ్మవిద్యకుఁ
ర్గలమగు నిర్వికల్పకసమాధియనంజను యోగరాజమై
జెలఁగు మహాత్మ యోకడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా ॥ 89

ఉ॥ కందవపుష్పమాలికలు చానలుమందల విషయవ్రజంబులం
జెందుమసాక్షిదుండమనసు చెచ్చెర బ్రహ్మసుఖానుభూతికా
నందినచోవశించుకును మాపలి బ్రిమ్మరు తేటి సంపశీ
ప్రమందివశై వడింగడప మాన్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా ॥ 90

ఉ॥ ఆరయ కార్యమైదిరుగు నప్పుడు వాసనయుండ లంపుసం
సారమునై తెలంపుపర సంబుగ కారణమై ప్రచోనవిద్యారు
చిరంబునై ప్రకృతి యెతగమాయయు నామనంబు ద్వా
ర్వారముగా జెయోకడప రమ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా ॥ [illegible]

చ॥ మనసగు స్థూలసూక్ష్మములు మత్సరరోషము దాదివృత్తులుం
మనసెయ శేషధర్మములు మానుగ దృశ్యపదార్థమంతయుం
గానకొసబంధమోక్షముల కుంమది కారణమమ్మనో వినా
శనము మనస్కమోకడప చారుపురీశ్వర వేంకటే[illegible] ॥ 92

[illegible] దావకృశానుకీలకలితంబయి మండెడు కొండ[illegible]
గావలియుఁ కామ్యాగ్రజము లాశ్రయమందక పోవునట్లు స్వ
భావిక పుణ్యపాపములు బ్రహ్మమయుండగువాని జెందక

బోవునుభీతిచేకదవ పుణ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 93

చ॥ కమఠము దానిజాంగములు గ్రద్దన జాచుచు ముడ్చుభంగిని
ర్తతనుమాన సేంద్రియస మాజము కద్విష గాలినుంచి వే
గ మమరలించు యోగితమ కంబున నాత్మవస న్నసీనుడై
యమరుచునుండు నో కదప యాదిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 94

ఉ॥ భానుడు గ్రుంక పోవఁగని భానువు లెల్లను వెంటబోవు చం
దానమనన్ను గిట్టదను దానివికారము లేగులో డనే
భూనుత బ్రహ్మసౌఖ్యమను భూతికి వచ్చును దుఃఖజాత తా
పానలమారు నో కదప యాదిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 95

ఉ॥ పాముని ముక్తకంచుకము పై ఘుమకారము జేయువట్లుని
ష్కాముడు నాత్మ దేహ మొగి గాలిని దూలి సనెండి సంతడిం
బాములపడ్డదానివలె మానవు చేబరికింపడాత్మని
ష్ఠామహిమంబునం గదవ చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా 96

ఉ॥ జ్ఞానము గల్గువానికని శంబు పరోక్షుఁడవీవు గావునా
జ్ఞానియనిచ్చు నిక్కముగ గాంచి పరోక్షుడు నీకు గాదున
జ్ఞానికి జ్ఞానహీనమగు గావున నిన్నతడాత్మలో వలం
గావగ నేరడో కదప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 97

చ॥ ఎలమి సమస్తభూతముల కెయ్యది రాత్రి రిదానియందుని
శ్చలుఁడగు యోగి మేలుకొను సర్వజనంబులు దేనియందుని
శ్చలుమరి మేలుకొందురని సంయమికి న్నిశియై వసించు ని
ర్మలపురహాస్యమో కదవ మేటిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 98

చ॥ అచలితహంసరూపముద య్యంబుగ నెవ్వఁ డసంచరించు దా

నెచటనడంగు నెచ్చటను నెన్నగనయ్యెదిరో సుషుప్తి స
ద్రుచిద్విదళాబ్జమయ్యెదియెరూఢిగనయ్యెదెనూత్నదృప్తియుం
ప్రచురాగుణాకరా కడప పట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా 99

చ॥ వలనుగత్వంపదార్థగత వాచ్యముతత్పదవాచ్యమవ్వలం
దొలగగరెండులక్ష్యముల దూకొనుచుండెడియర్థమొక్కటై
యలవడజేయనౌనసిప దార్థమిదే శివజీవులేకమై
గలయుటబాలసత్కడప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥100

చ॥ క్రమముగనయ్యకారమునుకారమునందునుకారముంగ మ
రమునమకారముంగనుచు రప్రణవంబునచేర్చితత్తురీ
యము పరిపూర్ణమక్షరము నావిశదప్రణవంబుతానుగా
నమలతనొందబోల్ కడప యాడపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥101

చ॥ ఎలమిసమస్తభూతముల కెన్నగనీవుప్రధానకారణం
బలరనిమిత్తకారణము పైవెలుగొందెదుతంతువాయముం
గలననునీవకార్యములు గావునసీకుమరెద్దివేరగుం
దెలియనశక్యమో కడప దివ్యపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥102

ఉ॥ యోగ్యమశేషయోగులకు నుజ్జ్వలబోధముముక్షువంహాతీ
భోగ్యముపర్వకారణము పూర్ణసుఖానుభవంబునైనవై
రాగ్యముగల్గుటెల్లనుపురాకృతకర్మవిపాకరూపసౌ
భాగ్యముకాదెయో కడపపట్టణభాసుర వేంకటేశ్వరా॥103

ఉ॥ మానితసద్గురూక్తమగు మార్గముతప్పకనిత్యమాత్మసం
ధానముచేతనింద్రియమనంబులనుద్ధతిమాపువాడునా
సానలదీరుజాతిమణిచాట్పుననిర్మలమొందిముక్తిసం

స్థానము జెందునో కడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥104.

ఉ॥ మాయనుగూడివీడుచును మాయివమాయివి నైనటించురా
మాయ శ్రీవిభ్రమాయపరమాయసమస్తసమాయత్యక్తకా
మాయసదాభుజాంతరరమాయనమోనమయంచు మ్రొక్కెదన్
వేయువిధంబులం గడప వేట్కపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥105.

ఉ॥ మంగళమంబుజాతసుమ మాకవనోన్నిషదాయతేక్షణా
మంగళమాగమప్రచయమస్తకసంచరదంఘ్రిపంకజా
మంగళమస్తుతే ప్రణవ మంజులపంజరకీరహృద్వస
న్మంగళదేవతా కడప మంజుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా 106

ఉ॥ శ్రీలజెలంగిపన్నగను చింతలదాసుసుతాగ్రజన్ముడన్
తైలికజాతుడన్ శివమతస్థుడసుబ్బయనామధేయుడన్
పూలసరంబుగా శతకమున్ సమకూర్చితి నీకొసంగితిం
జాలగ్రహింపవే కడప చారుపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥ 107

ఉ॥ పాయనిభక్తియీశతక పద్యములంబఠియించువారికిన్
శ్రీయును పుత్రపౌత్రులకరిప్రకరంబులవాజిరాజిదీర్ఘాయు
వు దేహసౌఖ్యము మహాయశమున్ గృపచేనొసంగవే
కాయజసుందరా కడప కాంతిపురీశ్వర వేంకటేశ్వరా॥108

చ॥ నుతిదగుసాంఖ్యతారకమనో విలయంబుల యోగమార్గ
సంగతుల జెలంగునిట్టిశత కంబుభవార్ణవతారకంబు సం
తతసుఖదంబు ముక్తిఫల దాయకమారవిచంద్రతారమై
తివిలసిల్లుగాక బుధసేవిత వేంకటనాధు సత్కృపన్.109.

—› వేంకటేశ్వర శతకము సంపూర్ణము ‹—

వేంకటేశ్వర శతకము